

MINCHENU MADURO

De kracht van verschil én gelijkwaardigheid

Door: Jacques Geluk | Fotografie: © Casper Rila

Minchenu Maduro is gefascineerd door mensen en hun gedrag. Als pedagoog, coach en dramadocent traint ze succesvol professionals in zorg, hulpverlening, politie, justitie en onderwijs in het omgaan met moeilijke groepen. Ze verzorgt motivatielezingen, keynotes en inspiratiesessies over gedragsverandering en vindt het een voorrecht werknemers van opdrachtgevers te inspireren en ervoor te zorgen dat zij (weer) met frisse moed aan de slag gaan, productiever zijn en blijven. “Wanneer je begrijpt waarom iemand zich op een bepaalde manier gedraagt, krijg je een echte ontmoeting die zin heeft.”

Tijdens inspiratiesessies en lezingen put Minchenu Maduro uit de boeiende verhalen die zij in de loop der jaren verzameld heeft. Die geven haar publiek nieuwe instrumenten om te reflecteren op hun eigen gedrag en dat van anderen, wat kan leiden tot positieve veranderingen. “Anders kijken naar hetzelfde kan een ander resultaat opleveren. De vraag is hoe mensen in deze schrijnende tijd dicht bij zichzelf kunnen blijven en tegelijk contact en blijvend verbinding kunnen maken met anderen”, zegt Minchenu die ter illustratie enthousiast het verhaal vertelt van haar kennismaking met een muziekdocente, die in het Griekse vluchtelingenkamp Moria contact wilde maken met een apathisch jong meisje. “Dat lukte pas nadat ze haar gitaar had gepakt, een liedje ging zingen en elke keer de naam van het meisje noemde. Telkens als zij dat hoorde keek het meisje op en kwam er een glimlach. Muziek is een krachtig instrument. Puberjongens ontdekten dat ook en vroegen haar Balkanmuziek te spelen, zodat ze konden huilen en ontladen om daarna weer door te

kunnen.” Volgens Minchenu zijn ontladen en zorgvuldig met onszelf omgaan belangrijk. Hoe beter we dat doen, des te meer ruimte ontstaat er voor anderen. “Die jongens hebben dankzij de muziek ervaren dat het voor hen werkt en tijdens lezingen en inspiratiesessies probeer ik over te brengen hoe dat kan zijn.” Geregeld stelt ze de vraag of iemands inspiratiebron in het leven wit of zwart is. “Dat zorgt altijd voor ongemak, in de zaal of online. Dan zeg ik: ‘Ik voel het ongemak, maar probeer eens een antwoord te geven op die vraag’. Mensen herkennen zichzelf niet altijd in degenen om hen heen of wat ze zien op televisie. Sharron McElmeel (schrijver) zegt dit heel mooi: ‘Kinderen hebben behoefte aan zowel spiegels als ramen. Veel gekleurde kinderen zien de wereld alleen via ramen en zij hebben spiegels nodig. Andere kinderen zien alleen spiegels, zij moeten de wereld ook door ramen ‘leren’ zien’. Mensen hebben dit nodig. Dit zeg ik vaak in de zaal om het bewustzijn te vergroten.” Na een online lezing ontvangt Minchenu een mailtje van iemand die haar verhaal eerst als inspirerend ervoer, maar vervol-

*‘Anders
kijken naar
hetzelfde kan
een ander
resultaat
opleveren’*

gens geïrriteerd raakte. Haar inspiratiebron was Oprah Winfrey en dat – “bleek nadat ik haar had gebeld” – ‘helemaal niets met kleur te maken te hebben, maar met het feit dat die net als zij met overgewicht kampte’. Vaak laten we ons inspireren door mensen op wie wij ook uiterlijk lijken, maar gewichtsproblemen hebben ook te maken met herkenning. Dat had ik kennelijk niet goed uitgelegd. Diversiteit kent vele kanten en gaat verder dan alleen huidskleur of gender.”

‘Mensen zijn veel meer dan anderen in eerste instantie van hen denken’

Nieuwe pijn zoekt oude pijn

Minchenu gelooft dat nieuwe pijn oude pijn opzoekt om tot verwerking te komen. “Dan kan een vraag over huidskleur irritatie oproepen, bijvoorbeeld omdat iemand het gevoel kan krijgen dat ik vind dat hij of zij een racist is. Dat heb ik niet gezegd, maar het feit dat het schuurt is ook een cadeau en een uitnodiging te gaan onderzoeken. Voor mij maakt dit voorbeeld tastbaar hoe je toch tot verbinding kan komen, vooral omdat dit veel dieper gaat dan elkaar aardig vinden. Het kan onze kern raken en, als we niet oppassen, ons ook verscheuren. Wanneer ik de diversiteit van de ander helemaal wil kunnen omarmen, moet ik eerst mijn eigen diversiteit kennen en herkennen. Ik volg daarom zelf ook trainingen, want ik wil mij bewust zijn van mijn blinde vlekken en wat er in mij omgaat. Ik kan wel iets zeggen, maar misschien zit in mijn toon of in iets wat ik communiceer nog een stuk pijn dat ik zelf niet doorheb, maar de ander wel voelt. Door te werken met diversiteitskaarten tijdens een training bij Bureau Vie ben ik dichtert tot mezelf gekomen, ook in relatie tot de ander. Daardoor heb ik nog meer inspiratie voor het invullen van mijn lezingen en kan ik wisselwerkingen op gang brengen.”

Het zou mooi zijn als het accepteren van diversiteit zo gewoon wordt, dat we het er niet meer over hebben. “Om een echte inclusieve omgeving te creëren moet je diversiteit omarmen en je best doen. Diversiteit is een belangrijke voorwaarde voor inclusie. Het zijn wat beladen woorden en als ik er over begin zeggen sommigen ‘Daar heb je haar weer’. De training ging over de

kracht van het verschil, maar in feite ook over gelijkwaardigheid. Die creëer je door te luisteren en kijken naar de ander zonder in te vullen. Super moeilijk. Het gaat erom dat je begrijpt wat een ander zegt betekent in diens eigen context. Daarmee heb ik geoefend. In lezingen ga ik daar echt mee aan de slag. Wat wil ik toehoorders meegeven? Geen kant-en-klare brokken, maar verhalen die aanzetten tot nadenken over wat ze voor hen kunnen betekenen. Als ik vertel over kamp Moria zouden ze kunnen bedenken wat muziek voor hen kan doen.” Minchenu Maduro gelooft dat mensen veel meer zijn dan anderen misschien op het eerste gezicht denken. “Iemand die niet talig is of weinig taalbegrip heeft krijgt al snel het stempel licht verstandelijk beperkt, maar dat hoeft helemaal niet zo te zijn. Creëer een rijkere omgeving voor haar of hem en dan kunnen andere talenten naar boven komen.”

‘Een ander velletje’

We praten over persoonlijke dingen waarmee mensen zitten en de kunst om alle stenen van ellende die op je afkomen te ontwijken en ervoor te zorgen dat er geen rots op je valt. “Kijk naar planten, die maken gewoon een omweg als er een obstakel is. Zo krachtig is levensenergie. Ik geloof dat wij nóg krachtiger zijn dan planten en geschapen zijn om onze unieke talenten te laten groeien.” Zo’n rots kan ook te maken hebben met discriminatie of vooroordelen. Ik vertel Minchenu het verhaal van een tegelzetter, een grote man van 40 met een baard en overall tatoeages. Hij wilde een huis kopen, had overboden, maar mensen die veel minder extra wilden betalen kregen het huis. ‘Ik stond hen niet aan, zij keken niet verder dan de tatoeages op mijn arm. Ik weet wat discriminatie is. De één om zijn huidskleur, de ander om zijn lichaamsversieringen’, zegt hij. Minchenu: “Zelfs in onze taal zit uitsluiting. Soms zeggen ze tegen een vrouw dat ze haar mannetje moet staan en er zijn veel uitdrukkingen waardoor het woord zwart een negatieve lading heeft gekregen. Als je tegen iemand zegt: ‘Het was een zwarte dag voor jou’, denk je niet meteen aan een zwarte vrouw of man, maar in je onderbewuste wordt vaak wel die connectie gemaakt.” Taal kan dat volgens haar aanjagen, maar we hoeven er ook niet in door te schieten. Verschil mag er wezen, het gaat erom hoe je dat benadert. “Ik was op Curaçao, waar ik ben geboren, en hoorde een Belgisch jongetje tegen zijn moeder zeggen dat ik een ander velletje had. Dat is ook zo, ik heb een andere huidskleur. Dat benoemen is niet erg. We hadden een fijn gesprek. Zijn ouders voelden zich eerst ongemakkelijk en daarna ontspanden zij ook. We zouden de onbevangenheid van kinderen moeten kunnen vasthouden. Zij zijn soms heel confronterend, maar wel op een pure, zuivere manier.”

Menselijkheid en leiderschap

Menselijkheid en kleurrijk zijn woorden die erg passen bij Minchenu Maduro. “Ik mag dagvoorzitter zijn op bijeenkomsten van leidinggevend en trainingen en inspiratiesessies voor hen verzorgen. Elke keer benadruk ik dan dat een teamleider weliswaar zijn of haar leiderspositie moet innemen, maar dat er ruimte moet overblijven voor meer menselijkheid en niet alleen voor regels en procedures. Creëer als leider een echte gemeenschap. Medewerkers ervaren zichzelf dan als een onderdeel daarvan en dat zorgt voor eigenaarschap. Leiders zouden moeten reflecteren en zich afvragen hoe ze leidinggeven en wat ze hun medewerkers willen meegeven. In de Raad van Bestuur alleen roepen ‘respect en verbinding’ is niet genoeg. Dat zijn mooie containerbegrippen, maar gaan die werken? Bedrijfsantropoloog dr. Danielle Braun heeft daarover gezegd: ‘Al die containerbegrippen moeten dan aan de oplader en de oplader is de dialoog.’” Even later: “Het is van belang echtheid in alle vormen te omarmen als je in deze samenleving verder wilt groeien, met je bedrijf of zelf. De missie is groter dan jouzelf en jouw ego. Een ego is functioneel, maar kan niet constant jouw drijfveer zijn. Het is ook het eerste dat wegvalt bij tegenslag, want als je kwetsbaar bent heb je er niets aan”, zegt Minchenu die leiders ook vertelt dat ze soms moeten prikkelen en perspectieven bieden. “Ik bied perspectief aan gevangenen, veelplegers, ouderen, kinderen en mensen die anders zijn dan de norm, zonder daar de nadruk op te leggen.” Ik train ook speciale eenheden van de politie, die autisten aan het werk zetten. Zij kunnen urenlang geconcentreerd op details letten, terwijl wij constant een geheel van alles willen maken en afgeleid raken. Leg de nadruk op dat talent, niet op hun autisme.”

Minchenu vertelt ten slotte dat ze tijdens haar inspiratiereis Miko tegenkwam, een jongen van 10. “Hij zei dat hij op school werd gepest door een jongen met mijn huidskleur, maar ook: ‘Weet u, hij maakt zoveel mee. Ik kan het hem niet helemaal kwalijk nemen. Ik neem het hem voor een kwart kwalijk en driekwart niet. Hij woont bij zijn oma, zijn oom zit in de gevangenis en hij leeft niet zoals ik leef. Pesten, anderen pijn doen, is zijn manier om aandacht te vragen’. Dat is een waardevolle les van zo’n jonge jongen, die ervoor kiest niet verbitterd te zijn, maar in staat is verder dan het gedrag van die ander te kijken, zonder dat goed te keuren, en een context te creëren waardoor hijzelf verder kan. Bij het afscheid, zei ik tegen hem: ‘Denk erom dat je het voor jezelf ook opneemt, want jij mag je ruimte innemen, er is er maar één van jou’. Toen zei hij: ‘Mies, jij ook, want we hebben allemaal onze rol te spelen in deze wereld’. Ik schoot gewoon vol: 10 jaar!”

